

La lleixivadora mundial

**Empreses-pantalla, bancs pirates, operacions a terminis...
Els qui es dediquen a emblanquinar fons procedents
d'activitats il·legals juguen amb les fronteres.**

Reconvertir els diners negres és, abans que res, una necessitat física, subratlla un dels tècnics del FinCEN, l'òrgan del ministeri americà de Justícia que persegueix l'emblanquiment. Un milió de dòlars en bitllets de vint en un maletí —quantitat insignificant als mercats d'estupefaents—, pesa 50 quilos. Ara bé, el 90% de les transaccions fetes al carrer es fan en pilots de 10 i 20 dòlars. Els bitllets són per tant molt més pesants que la droga. En resum, els diners en efectiu només tenen defectes per al narcotraficant.”

Cal, doncs, transformar aquest diner líquid en capital legal. Una necessitat tan vella com el crim organitzat. El terme *emblanquiment* ens trasllada al Chicago dels anys 20. En aquesta època un “financer” de la màfia local compra una cadena de rentadores automàtiques on únicament es paga en efectiu. Cada vesprada, no hi ha més que afegir alguns diners bruts als ingressos del dia, abans de declarar al fisc els diners que, així, ja són nets.

Professió: “emblanquinador”. L'expansió del camp de la neteja de diners i l'enormitat de les quantitats en qüestió han fet que nasca una vertadera professió: financer-criminal. Aquests “enginyers financers” troben els seus clients mitjançant ganxos: polítics corruptes, especuladors, gàngsters, “assessors d'inversions”, advocats deshonestos. Després de la recepció dels fons “bruts”, els “recicladors”, a canvi d'una comissió, passen els diners d'un compte en un paradís fiscal a una empresa-pantalla, fins que siga impossible trobar-ne l'origen criminal. I apareixen finalment, una vegada reinvertits, als països desenvolupats —Amèrica del Nord, Europa, “els dracs” d'Àsia— com el profit normal d'un negoci honest.

Avui, l'emblanquinador de diner brut exercita els seus talents en un ambient de competència. Els professionals de les especialitats complementàries s'agrupen cada vegada d'una manera més fluida:

—Contrabandistes que transporten grans sumes de diner líquid cap a paradisos fiscals.

—Canviadors que reben en un primer país diner en efectiu en una determinada divisa i el restitueixen en qualsevol altre lloc del món i en una altra moneda.

—Titulars d'empreses-pantalla i virtuoses transferències electròniques.

El reciclador fixa un preu determinat per als seus clients importants i regulars. Tanmateix, la neteja de diners negres normalment es paga amb una comissió: al voltant d'un 5% per al contraban i un 8% per la transferència electrònica més sofisticada. Però, des de fa poc, la major severitat dels controls, almenys als centres financers més importants, exigeix tal nivell d'especialització que els criminals, que abans reciclaven ells mateixos una gran part dels seus fons, han de deixar pas a “professionals” del món de les finances o dels negocis internacionals. Experts que evidentment guanyen fortunes, però al preu de severes obligacions. Els recicladors que treballen per als narcos colombians, per exemple, són responsables amb la seua vida dels diners que mouen entre els Estats Units i la seua restitució final a un càrtel d'Amèrica Llatina. S'hi afegeix el respecte d'una rigorosa clandestinitat: ús d'intermediaris sense antecedents penals, circuits financers originals en cada operació de neteja, codis de comunicació diferents per a cada client o associat, etc.

Una empresa mundial. L'emblanquiment funciona a una escala única, la del planeta sencer.

Austràlia, primavera de 1993. “Podeu transferir 10 milions de dòlars, per tèlex, cap al Pakistan?” Aquesta petició sospitosa incita un banc de Sidney a prevenir la policia, que descobreix una empresa que recicla els beneficis de la venda a l'engròs de 10 tones de cannabis pakistanès: 51 milions de dòlars. Els primers 41 milions s'han evaporat en l'aire, gràcies a les següents martingales:

L'expansió del camp de la neteja de diners i l'enormitat de les quantitats en qüestió han fet que nasca una vertadera professió: financer-criminal. Aquests “enginyers financers” troben els seus clients mitjançant ganxos: polítics corruptes, especuladors, gàngsters, “assessors d'inversions”, advocats deshonestos.

—35 milions en diner en efectiu es dissimulen en màquines de dessalar aigua de mar especialment habilitades i posteriorment trasladades a Singapur, on desapareixen.

—Una falsa empresa religiosa australiana és autoritzada a rebre “donatius caritatius” —en líquid— per després transferir-los a l'estranger.

—Una empresa-pantalla de joieria compra 3 milions de dòlars d'or i l'exporta a Hong-Kong. Els diners de la revenda són transferits telegràficament als paradisos fiscals.

.Londres, març de 1993: la policia britànica descobreix una extraordinària “caixa negra” financera: Txetxènia, enclavament de 19.000 quilòmetres quadrats —curull de petroli— dins al Càucàs. “L'ambaixador” de l'autoproclamada república de Txetxènia i el seu germà són trobats assassinats amb tres bales al cap i amb les mans lligades a l'esquena. Les investigacions revelen que amb tres mesos de sojorn a Londres, Rouslan i Nazarbek Outsiev han creat una xarxa d'empreses entre l'antic bloc de l'Est —Rússia (Moscou, Sant Petersburg), Polònia (Varsòvia) i Bulgària (Burgas)— i el món occidental, Londres, París, Dublín, Hamburg, però també paradisos fiscals com Guernesey, Nicòsia (Xipre) i les illes Verges britàniques. A l'empresa que han creat a Florida, els Outsiev tenen com a asso-

CREDI

REFORMES

CAIXA DE MANRESA

Per canviar
de casa
sense canviar
d'adreça

ciats a autèntics mafiosos de Filadèlfia... Totes les "empreses" dels germans Out-siev estan connectades mitjançant una tela d'aranya electrònica: al voltant de quaranta comptes —oberts en els bancs més prestigiosos d'Europa i dels Estats Units— entre els quals dòlars EUA, marcs, francs suïssos i lliures esterlines circulen per milions, sense que es conega, encara avui, l'origen i el destí d'aquests misteriosos fons txetxens

Nova York, hivern de 1993: anomalies en els fluxos dels enviaments del correu local —més concretament, regularitats sospitoses— inciten el FBI a iniciar una investigació. Massa tard: mitjançant "traficants" que envien cada dia 100.000 dòlars en petits girs postals de menys de 1.000 dòlars, els càrtels colombians han emblanquinat en menys d'un any 198 milions de dòlars —més d'un bilió de francs—. La tècnica és infantil. Cada dia, centenars d'ordres de pagaments internacionals facilitades per correu o per societats de xecs de viatge són emeses per 28 empreses-pantalla colombianes amb noms —ben tranquil·litzadors— com Audio Central o Textiles Universales. Des de Nova York, però també des de Miami i Puerto Rico. Tots aquests manaments són expedits a continuació en paquets a un banc de Panamà —precisament la filial d'un important centre financer de Hong Kong—. Arriben així prop de 50.000 dòlars diaris durant prop d'un any... Com per casualitat, les empreses colombianes tenen totes filials a la zona franca de Colon, a Panamà... Els diners obtinguts així són enviats de nou cap a Colòmbia. Però, com saber en aquest embolic financer, quina quantitat torna a cada membre del càrtel? Al dors de tots els enviaments recuperats pels policies americans, una marca idèntica a la que hi ha en els paquets de cocaïna. Fins aquest moment, els serveis postals americans han identificat més de 800 d'aquests escunys. La lletra E en un escut, una lluna somrient, un cranc, un cigne en un cercle, etc. Aquests mètodes revelen minúcies en comparació amb sumes reciclades mitjançant transaccions d'or fictícies entre les dues Amèriques. Un exemple? Del gener al juny de 1990 Bolívia assegura que ha exportat per valor de 39,6 milions de dòlars

Mitjançant "traficants" que envien cada dia 100.000 dòlars en petits girs postals de menys de 1.000 dòlars, els càrtels colombians han emblanquinat en menys d'un any 198 milions de dòlars —més d'un bilió de francs—. La tècnica és infantil. Cada dia, centenars d'ordres de pagaments internacionals facilitades per correu o per societats de xecs de viatge són emeses per 28 empreses-pantalla colombianes amb noms —ben tranquil·litzadors— com Audio Central o Textiles Universales. Des de Nova York, però també des de Miami i Puerto Rico.

l'antic bloc soviètic, per exemple, en bancs clarament ficticis, en realitat simples bústies. A la fi del 1992 un banc per al desenvolupament de l'edifici de Poznan a Polònia ha fet desaparèixer durant la seua meteòrica existència, i sobretot a Alemanya, 145 milions de dòlars extrets d'un fons financer molt opac de Hong Kong.

Ens queda el Rolls-Royce de l'emblanquiment: els instruments financers molt sofisticats. Els mercats a terminis de les mercaderies, per exemple, que són extraordinàriament especulatiu, molts sense reglamentació i desproveïts de bases materials estables, ja que beneficis i pèrdues es realitzen no tant a partir del lliurament dels productes físics, com de la revenda dels contractes, anticipant així l'evolució dels esdeveniments. Milions de transaccions s'efectuen cada dia a un ritme ultraràpid. Tal i com ens confirma un financer de Wall Street: "Preneu una operació de neteja de diners negres, diguem-ne de 50 milions de dòlars. En les operacions a terminis, unes 'transaccions espill' tenen totes les probabilitats de passar desapercubudes. Caldria una eternitat per a descobrir-ne una sola, en mig de bilions de dòlars diaris de transaccions legítimes."

Xavier Raufer

©L'Express-EL TEMPS
Traducció: María José Seguí